

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Oddział Kolejowy w Gliwicach
Śląski Klub Znakarzy Tras Turystycznych
44-100 Gliwice, ul. Dubois 12

I.dz.: 65/ŚKZ/12

Gliwice, 2012-07-04

Urząd Miasta Katowice
ul. Młyńska 4
40-098 KATOWICE

dot. przetargu na „Projekt odtworzenia i ujednolicenia oznakowania istniejących tras rowerowych na terenie Miasta Katowice”

Cieszymy się, że Wasz Urząd ogłosił przetarg na dokumentację remontu istniejących tras rowerowych, ale niepokoi nas sposób, w jaki to nastąpiło i wyrażamy obawę, czy może to doprowadzić do uzyskania właściwego efektu.

W piśmie Waszego Wydziału Sportu i Turystyki I.dz. ST.434.15.2011.AS z dnia 2011-12-21 było zawarte stwierdzenie, że nowe zamierzenia będą konsultowane z przedstawicielami cyklistów. Po raz kolejny okazało się to nieprawdą – treść ogłoszonego przetargu nie była z nikim konsultowana. W naszym piśmie I.dz. 26/ŚKZ/12 z dnia 2012-03-01 przypominaliśmy, że od czasu otrzymania jesienią 2011 r. informacji o planowanym przetargu nikt się z nami nie porozumiewał w sprawie jego zakresu merytorycznego.

Zwróciliśmy w powyższym piśmie uwagę, że **trasa nr 103 ma kilka tak poważnych usterek projektowych, iż w ogóle nie nadaje się do propagowania jej jako trasy rowerowej**, a tymczasem w SIWZ figuruje tak, jakby ta informacja nie została zrozumiana. Przypominamy, że specjalnym kuriozum tej trasy są liczne wysokie i strome schody (w sumie ok. 15 m w pionie), które nawet nie zostały przystosowane do prowadzenia roweru. Z braku miejsca pomijamy inne usterki, z którymi można się zapoznać na naszej stronie internetowej pod adresem <http://www.kztt.org.pl/pliki/AuKat103.pdf>. Informowaliśmy też o wykonanych przez nas audytach dotyczących tras nr 1 i 109, dostępnych pod adresami <http://www.kztt.org.pl/pliki/AuKat001.pdf> i <http://www.kztt.org.pl/pliki/AuKat109.pdf>, tymczasem w SIWZ trasa nr 109 figuruje jako trasa nr 121, podczas gdy numer ten został już dawno temu nadany przez nas trasie ze Starego Chorzowa do Parku Śląskiego. Ponadto z Giszowca do Nikiszowca istnieje trasa nr 3 oznakowana przez Stowarzyszenie Razem dla Nikiszowca, niepotrzebnie zdublowana przez trasę nr 109. **Informowaliśmy też o konieczności przemyślenia od nowa przebiegu trasy nr 2 w Brynowie i Ligocie, gdzie jej dotychczasowy przebieg został zniszczony w czasie modernizacji układów komunikacyjnych.** W przypadku tej trasy proponowaliśmy powrócić do pierwotnej propozycji jej przebiegu obok Kop. „Wujek”, z wykorzystaniem części dotychczasowej trasy nr 122. SIWZ ogólnie pomija konieczność wykonania tej zmiany.

W poprzednim piśmie sugerowaliśmy, że wszelkie prace powinny być prowadzone według jednolitej koncepcji Śląskiej Sieci Tras Rowerowych, z podziałem prac na zadania umożliwiające systematyczne ewoluowanie tego systemu, tymczasem w SIWZ w ogóle się o tym nie wspomina.

W SIWZ nie wymaga się również od oferentów znajomości standardów znakowania tras rowerowych i nie zaleca się posiadania przez nich kwalifikacji znakarza PTTK, ani też nie wprowadza się obowiązku konsultowania dokumentacji ze środowiskiem rowerowym i naszym Klubem w szczególności. Już w naszym poprzednim piśmie wyraziliśmy obawę, że w wyniku takich działań prace mogą zostać powierzone jakiemuś przypadkowemu projektantowi, a my zostaniemy pozbawieni możliwości uczestniczenia w tych działaniach.

Prezes: Jan Rychlik, 44-120 Pyskowice, ul. Paderewskiego 13/1/4
tel. 32-233-25-89 lub 601-055-599
e-mail: rychgerd@wp.pl

Sekretarz: Piotr Rościszewski, 44-121 Gliwice, ul. Kozielska 57/17
tel. 32-238-32-90 lub 501-685-613
e-mail: p_ros@o2.pl

Strona internetowa: <http://www.kztt.org.pl>

W niniejszym piśmie przedstawiamy też następne problemy, które powinny być być przedmiotem konsultacji z nami przed ogłoszeniem komentowanego przetargu.

W Polsce przetargi na dokumentację tras rowerowych odbywają się sporadycznie, zbyt rzadko, aby wykształciła się grupa firm specjalizujących się w tego typu problematyce. Przetarg ogłoszony przez Wasz Urząd powiela typowe błędy występujące w tych przetargach. Przedmiot przetargu nie jest ściśle określony, co stwarza możliwość różnej interpretacji poszczególnych zapisów, zwłaszcza gdy od oferentów nie wymaga się żadnych kwalifikacji w zakresie projektowania tras rowerowych, a oczekuje się jedynie podania jak najniższej ceny. Brak fachowców znających się na projektowaniu tras rowerowych z obu stron przetargu powoduje, że wykonana dokumentacja prawie na pewno będzie zawierać liczne błędy, a Wasz Urząd Nie będzie w stanie ich wychwycić i wyegzekwować usunięcia. Po odbiorze dokumentacji wykonawcy zazwyczaj nie chcą więcej zajmować się taką problematyką i przy następnym przetargu sytuacja się powtarza.

Powyższą sytuację pogłębia duży zakres i duża różnorodność prac projektowych, których oczekuje się od oferentów. Jeszcze nie napotkaliśmy informacji, aby jakieś polskie miasto w Polsce ogłaszało jednorazowy przetarg na tak duży zakres prac projektowych dotyczący wszystkich turystycznych tras rowerowych jednocześnie. Większe przetargi dotyczą zazwyczaj terenów wiejskich, gdzie projekty są o wiele prostsze i łatwiejsze do wykonania, a zarazem o wiele tańsze. Zastanawia nas, jakie przesłanki spowodowały, że Wasz Urząd zdecydował się na ogłoszenie przetargu wymagającego równoczesnego wykonania dokumentacji aż 111 km tras rowerowych, z abstrakcyjnie krótkim terminem wykonania całości w ciągu tylko 4 miesięcy? W ten sposób Wasz Urząd nie ogłosi w tym roku żadnego przetargu na wykonawstwo ich oznakowania, a w celu wstawienia do budżetu konkretnych prac wystarczające powinny być szacunki wykonane w oparciu o te części dokumentacji, które uda się wykonać wybranemu projektantowi w ciągu tych 4 miesięcy.

Wykonywanie projektu technicznego oznakowania dotychczasowych przebiegów tras nr 1, 2, 3 i 103 naszym zdaniem mija się z celem, ponieważ będzie prowadziło do konieczności szybkiego wykonywania kolejnych wariantów dokumentacji. Przebieg trasy nr 1 wymaga wprowadzenia kilku poważnych zmian, jeżeli ma spełniać kryteria ważnej dla regionu trasy dalekobieżnej. Podobnie trasa nr 2, z surrealistyczną pętlą przez Zadole, w miejsce której powinien być wykonany krótki łącznik. Prowadzenie tej trasy jezdniami ulic przez Brynów i Ligotę jest wręcz niebezpieczne i wymaga ponownego przemyślenia, być może skompilowania z dotychczasową trasą nr 122. Podobne problemy występują na trasach nr 3, 5 i 103. Przebieg trasy nr 109 jest również dyskusyjny. Tymczasem SIWZ wspominają jedynie o kilku wariantach tras nr 1 i 3. **Naszym zdaniem najpierw należałoby przeprowadzić prace koncepcyjne z wyspecyfikowaniem wszystkich błędnych przebiegów na istniejących trasach rowerowych i jednoznacznym dokonaniem wyboru nowych wariantów tych tras. Wykonywanie dokumentacji wariantowej tras rowerowych sugerowane w SIWZ jest zaprzeczeniem idei ich oznakowania.**

Wiemy, że likwidacja niektórych barier komunikacyjnych jest kosztowna. Sporadycznie można się zgodzić na prowadzenie roweru w miejscu, którego nie da się przebudować lub jego koszt jest znaczny w porównaniu z prognozowanym ruchem rowerowym. Natomiast poddajemy w wątpliwość celowość wykonywanie nowego oznakowania na trasach, które nigdy nie spełnią powyższego warunku. **Pomimo upływu kilkunastu lat nie ma żadnego programu likwidacji schodów na trasach nr 3 i 101, ani też programu usunięcia schodów z budowanej przez 8 lat trasy nr 103.** Omijanie tego problemu w SIWZ uważamy za ich poważny mankament.

Nasz Klub systematycznie śledzi wypracowywane w Polsce standardy budowy infrastruktury rowerowej, a także standardy dotyczące oznakowania tras rowerowych. Propagujemy je na naszej stronie internetowej, kładąc szczególny nacisk na standardy oznakowania (strony <http://www.kztt.org.pl/010bznkr.html> i http://www.kztt.org.pl/010_6a.pdf), tymczasem SIWZ w ogóle nie wspominają o tym, żeby oferenci w ramach dobrej praktyki inżynierskiej mieli obowiązek dostosowania się do tych standardów, a nawet wprowadza ich w błąd, wymagając od nich opracowywania własnych wzorów znaków i słupków.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami projektant ma obowiązek stosowania znaków kategorii R, w przypadku Katowic znaków typu R-1 i R-3 (drogowskazów), w zależności od miejsca w wersji metalowego znaku drogowego lub turystycznego znaku malowanego, a w zależności od otoczenia na słupku metalowym lub drewnianym, uzupełniając całość tablicami informacyjnymi ze schematycznymi mapami sieci tras rowerowych. Te trzy rodzaje znaków

to obligatoryjny wymóg dla każdej trasy rowerowej. SIWZ wyraźnie nie określają powyższego warunku. Ponadto z treści SIWZ można wywnioskować, że oferent powinien też wykonać wzory dość licznych tablic dydaktycznych (edukacyjnych), które mylnie zostały nazwane tablicami informacyjnymi. Wykonanie tablic dydaktycznych wymaga wysokich kwalifikacji z dziedziny architektury, przyrody, fotografii krajoznawczej, przewodnictwa turystycznego itp., a także m.in. wykonania niezbędnych zdjęć w odpowiedniej porze roku, co jest niemożliwe w przypadku wykonywania wszystkich prac projektowych w okresie 4 miesięcy. Naszym zdaniem opracowanie wzorów tablic dydaktycznych powinno być zlecane oddzielnie, a projekt tras rowerowych powinien jedynie sugerować lokalizacje poszczególnych tablic.

Zastanawia nas forma dokumentacji, jakiej SIWZ wymaga od oferentów. Dobry projekt powinien zawierać minimum informacji potrzebnych do prawidłowego wykonawstwa oznakowania tras rowerowych w terenie. Po określeniu przebiegu tras rowerowych znaki powinny zostać projektowane w terenie zgodnie ze standardami. **Rozporządzenie o warunkach technicznych znaków i instrukcja znakowania szlaków jednoznacznie określają, gdzie i jakie znaki oraz konstrukcje wsporcze powinny znajdować się, aby trasa było oznakowana prawidłowo, bez konieczności dodatkowego objaśniania każdego zaprojektowanego znaku.**

Projektant będzie mógł wykorzystać jedynie nieliczne znaki istniejące, które spełniają kryteria stawiane nowym znakom, tzn. znajdują się w odpowiednim miejscu i są w dobrym stanie technicznym, a takich znaków jest bardzo mało. Przy okazji ze standardów PTTK wynika obowiązek odnawiania po upływie 4 lat wszystkich znaków malowanych, jeżeli nadal spełniają kryteria stawiane nowym znakom lub wykonania nowych zgodnie z tymi kryteriami z równoczesnym usunięciem starych znaków. **Zupełnie niepotrzebne są tysiące zdjęć inwentaryzacyjnych, które niczego nie wnoszą do dokumentacji,** podsumowującej głównie znaki wymagające rozbiórki. Nie wykluczamy, że będą potrzebne zdjęcia powykonawcze wszystkich znaków. Zestawienia znaków i słupków potrzebne są głównie w celu ułatwienia wykonawcy sortowania materiałów potrzebnych do montażu i umożliwienia wykonania kosztorysu. O wiele bardziej przydatne są wykazy treści drogowskazów i lokalizacji tablic, nie wymienione w SIWZ.

Niepokoi podany w SIWZ warunek, o konieczności wykonywania projektów organizacji ruchu drogowego z planami w skali 1:1000. Z kilkunastoletniej praktyki naszych znakarzy wynika, że najlepiej sprawdzają się rysunki skomplikowanych skrzyżowań w skali 1:500, a w pozostałych przypadkach szkice, jak najbardziej zgodne z obowiązującymi przepisami, wystarczające do zlokalizowania istniejących i projektowanych znaków kategorii R. **W większości przypadków wykonanie tych rysunków nie wymaga zakupu map geodezyjnych.** Naszym zdaniem w pozostałych przypadkach mapy powinny zostać zakupione przez Wasz Urząd, który płaci za nie 30 % ceny, którą musiałby zapłacić zleceniobiorca.

Zgodnie z Prawem Autorskim autorzy dokumentacji mają prawo do zamieszczania ich nazwiska. W przypadku tras rowerowych praktykujemy, że jeżeli nasi członkowie wykonują dokumentację z wzorami tablic informacyjnych i dydaktycznych, nazwa naszego Klubu zostaje umieszczona w stopce tych tablic. Ta sama zasada powinna dotyczyć wszystkich oferentów, niezależnie od tego, czy sobie tego zażyczą, natomiast w SIWZ i projekcie umowy ten warunek nie został wyszczególniony.

Uważamy, że warunki przetargu powinny uwzględniać wszystkie omówione przez nas warunki.

Z poważaniem

WICEPREZES KLUBU

Franciszek Jagusiak

PREZES KLUBU

Jan Rychlik

Kopie:

UM Katowice – Wydział RM

a.a. x 1